

Socialpsykologi, ämnet - internationellt, nationellt och regionalt (i Skövde)

Ansvarig: Lars-Erik Berg i april 2011.

Inledning:

Vi väljer att börja globalt och successivt krympa perspektivet, av det skälet att Skövdes version av socialpsykologi utgör en aspekt av ämnets helhetliga utveckling; det går inte att beskriva socialpsykologin vid högskolan i Skövde utan att referera till svensk och internationell socialpsykologi.

I Internationell utblick:

Oavsett teoretisk och hemvist och specifik idétradition sysslar socialpsykologin med den inverkan som sociala omständigheter, samhälle och kultur har på enskilda individer och grupper. Men också det omvända, individers och gruppers inverkan på omgivningen är framträdande.

Det finns en numerärt dominerande fåra där majoriteten av forskarna och pedagogerna har sin egen forskarutbildning i psykologiämnet, och en annan fåra där sociologin har motsvarande funktion. En uppskattning från 90-talet angav att c:a 2/3 av introduktionsböcker i ämnet i USA skrevs av psykologer, återstoden av sociologer. Ojämnheten idag har förmodligen inte blivit mindre.¹ Skillnaderna kan beskrivas på många sätt. Det i läroböcker vanligaste sättet är urskiljning genom metodik och grundantaganden om forskningsobjektet: psykologisk version av socialpsykologin använder gärna experimentell/kvasiexperimentell metodik, liksom enkäter och intervjuer, och man använder ofta samma begreppsrepertoar som psykologiämnet. Man hämtar ofta begrepp och teoretiskt stöd från det växande tillämpningsområde som kallas social kognition, vilket uppstod som en avläggare av kognitiv psykologi. Detta kom enligt t.ex. Augoustinos et al. (2006, kap. 1) att medföra en överrepresentation av en psykologisk och individualistisk version i socialpsykologin. Sociologisk version använder på motsvarande sätt ofta intervjuer och observationer, vid större material även surveyteknik och enkäter, liksom dokumentanalyser. Det finns inom sociologisk version också en tendens att låta historiska och kulturella analyser framträda, t.ex. kollektivism/individualism, auktoritär läggning, narcissism och liknande problemkomplex som visar tydlig variation historiskt och kulturellt. Det kan i dessa sammanhang vara svårt att skilja socialpsykologin från kvalitativ sociologi.²

En teoretisk skillnad har traditionellt varit att sociologisk version i större utsträckning anser att människans språk- och symbolförmåga endast utvecklas i interaktion och att den har en lika grundläggande påverkan som andra drag som brukar framhävas från psykologisk version, t.ex. fysiska och psyko-fysiska basala behov som elementär trygghet och anknytning, sexualitet m.m.

Under senare tid spelar skillnader mellan versionerna en krympande roll, förmodligen ett lyckligt resultat av ökade kontakter. Utforskandet av människans socialitet i vardagslivet sker alltmer på liknande men kompletterande sätt, beroende på om det är psykologer eller sociologer som forskar.³ Denna tendens märks tydligt i den senaste generationen av introduktionsböcker i ämnet, där teoritraditioner tonas ner till förmån för empiriskt urskilda fält att studera inom (se siffra 3. nedan).

.....
En genomgång av internationellt vanliga läroböcker i socialpsykologi uppdelar minst tre olika typer av framställning:

1. Det finns en äldre framställningsform som kan baseras teoretiskt i olika traditioner men där man försöker finna en gemensam empirisk kärna för ämnet. Både i USA och i Europa har socialpsykologin sprungit fram ur praktisk filosofi, under 1800-talets andra hälft. Detta ursprung har gett olika utslag i olika vetenskapliga samfund. Generellt kan sägas att den psykologiska versionen i USA har präglats starkt av en experimentell, ibland

¹ Nilsson 2006 ger vissa data, dock ej numeriska.

² Frågan om skillnader mellan psykologisk och sociologisk version tas upp flerstädes (t.ex. sid. 134 ff) i Nilsson 2006.

³ En modern källa för närmare studium av integrationsprocesser är Augoustinos et al. (2006, hela verket). De berörs också i Nilsson 2006, (bl.a. sid. 136 ff.), och i Månson 2004.

laboratorieförlagd ansats, kopplad till praktiska problem som t.ex. ledarskap, konformitet, social påverkan, särskilt från 30-talet fram till dagens sofistikerade experimentella forskning. På liknande vis har den pragmatiska socialfilosofin från USA från förra sekelskiftet haft stort globalt inflytande över all utveckling inom sociologisk socialpsykologi. Även detta märks i introduktionsböckerna. I Europa gäller denna ansats också inflytelser från socialfilosofi med europeisk grund, t.ex. fenomenologi. Denna karaktär präglade läroböckerna från mitten av 1900-talet⁴. Man är noggrann med att poängtera vissa teoretiska grundantaganden, men samtidigt också med att grunda all forskning empiriskt. I Europa är den filosofiskt orienterade versionen stark på kontinenten,⁵ medan engelsk socialpsykologi följer den amerikanska i det att den prioriterar empirin.

2. Så småningom framträder en typ av introduktionsböcker som grupperar socialpsykologin i de teoretiska traditioner som gradvis växte fram, främst i USA. Här strävar man efter en bredd i presentationen, och pedagogisk genomarbetning är vanlig.⁶ En kategorisering som var och är vanlig i dessa framställningar: socialpsykologi med inspiration främst från antingen psykoanalys, rollteori, symbolisk interaktionism, inlärningsteori, gestalt- och kognitiv teori samt fältteori. Denna typ av framställning är fortfarande vanlig. Den har sina rötter i USA, men har spritt sig över världen.
3. En tredje typ av introducerande texter har vunnit terräng över de andra sedan 90-talet. Det är den typ av bok som baseras på ”topics”. Det innebär en genomgång av vilka empiriska fält eller ämnesområden som socialpsykologer brukar ta upp. Dit hör mera generella kategorier som socialisation, familjens socialpsykologi, men i synnerhet avgränsade empiriska fält som konformitet och social förändring, prosocialt beteende och aggression, rättviseprocesser, fördomar, mångfald, genus m.m. Denna typ av framställning kan ibland minimera perspektiv- och teoriframställning, men den illustrerar väl vad majoriteten av forskande socialpsykologer ägnar sig åt. En omfattande topicsbok utgör sedan länge en grundsten för första året i båda socialpsykologiska programmen (och fristående kurser) vid HiS. Typen av litteratur återkommer också regelbundet längre fram i utbildningen. Gällande topics-temat kan man urskilja olikheter mellan olika delar av världen. Denna typ av pedagogisk framställning är i stark tillväxt sedan 10-20 år och fältet svåröverskådligt, men de ovan nämnda områdena dominerar i amerikanska framställningar, medan europeiska verk lägger in mera av analys kring kulturell påverkan, modernitet – senmodernitet, diskursiva problemställningar m.m. (t.ex. Augoustinos et al. 2006).

Denna framställning har hittills sett ut som berättelsen hur USA:s socialpsykologer har spritt sin uppfattning om ämnet över världen. Det är en ganska riktig beskrivning. Men begreppet internationell kan också tolkas som gällande globalitet och sökarljuset kan inriktas på att hitta olika versioner över jorden. Socialpsykologin förekommer idag globalt. Australien har självständiga bidrag, där man bl.a. försöker integrera inflytanden från Amerika och Europa samtidigt med självständiga bidrag i bl.a. kulturell socialpsykologi. I Latinamerika finns bl.a. psykoanalytiskt tänkande med socialpsykologiska tendenser. Det finns också en tendens att asiatiska verk, som också expanderar under de senaste 10 åren, efter att knappast ha funnits tillgängliga alls längre tillbaka, tar upp kulturella skillnader i större utsträckning.

Det finns även globala organisationer för ämnet. Enligt Social Psychology Network (<http://www.socialpsychology.org>) finns det socialpsykologi i 45 länder, se <http://www.socialpsychology.org/maps/gradprograms/countries/>.

⁴ Exempel är Newcomb 1952, Newcomb, Turner & Converse 1966 och Brown 1965.

⁵ med olikheter mellan germansk och fransk respektive romansk (italiensk och spansk) tradition.

⁶ Wrightsmans introduktionsbok är ett utmärkt exempel på denna framställningsform. Den användes under mer än två decennier på många institutioner och fick namn efter det decennium då den omredigerades, *Social Psychology* kom under 70-talet, och sedan fick den tilläggs titlar *Social Psychology in the 80.s* och så *Social Psychology in the 90.s*. Den sista revisionen har också författarnamnen Deaux och Dane. En auktoritativ version av denna typ inom främst sociologisk version är Cook, Fine & House 1995.

II Den svenska socialpsykologin.

Sverige har i fråga om beteende- och samhällsvetenskap historiskt fram till idag varit starkt inspirerat av USA, det land där socialpsykologin först antog modern allmänt accepterat vetenskaplig form (vid sekelskiftet 1900, med stark tillväxt under perioden från 30-talet, och med ytterligare starkare tillväxt efter andra världskriget, direkt framodlad av kriget⁷). Svensk lyhördhet gentemot USA gäller i hög grad även socialpsykologin. Ämnet finns troligen vid samtliga universitets- och högskoleinstitutioner som alls har ämnena psykologi och sociologi. Det introducerades också ganska tidigt om än i liten skala.⁸

I Sverige är socialpsykologin inte ett traditionellt akademiskt institutionsgrundande ämne utan representeras inom främst disciplinerna psykologi och sociologi.⁹

Vissa lärosäten har lagt sig mer vinn om socialpsykologin än andra. Till dem som har en tydlig profil hör idag (kring 2011) Lund, Växjö, Halmstad (sedan 2007, då ett program startade där) Skövde, Linköping, Örebro och Uppsala. Professorer i socialpsykologi har tidigare varit knutna till Stockholm och Linköping, Bertil Gardell och Gunnela Westlander, båda med inriktning mot arbetslivet. Ett egenartat och av många starkt uppskattat bidrag har för den sociologiska versionen getts av professor Johan Asplund vid Lunds Universitet. Också sociologi-professor Jan Trost vid Uppsala Universitet har länge verkat inom sociologisk socialpsykologi. De idag verksamma professorerna i disciplinen socialpsykologi är Kjell Törnblom vid Högskolan i Skövde (emeritus sedan 2010), vilkens professur inte har särskild inriktning, Lars-Erik Berg, också vid Högskolan i Skövde och med inriktning socialisation och identitet, samt Thomas Johansson, som fick sin titel vid Högskolan i Skövde, men som nu är verksam vid Pedagogiska Institutionen vid Göteborgs universitet. En framträdande och bred roll för socialpsykologin - i Sverige i allmänhet, och för lärosätet i Skövde i synnerhet - har sedan 80-talet högskolelektor Björn Nilsson spelat, med en omfattande produktion av socialpsykologiska böcker och praktiskt arbete. F.n. etablerar sig i Skövde Vessela Misheva, professor i sociologi, sedan februari 2011 också professor i socialpsykologi, med en inriktning mot sociologisk version. Även Jonas Stier är verksam från 2011 vid samma lärosäte, som gästprofessor i ämnet. Sammantaget ger detta Högskolan i Skövde ett stort ansvar för ämnet i Sverige. F.n. är ämnets samtliga tre aktiva professorer verksamma där. (Johanssons professur är nu aktiv inom ungdomsvetenskap.)¹⁰

Givetvis finns inom psykologiämnet också starka företrädare för socialpsykologi. Dit hör t.ex. Bo Ekehammar vid Uppsala och Stockholms universitet som bedrivit forskning inom t.ex. social kognition under flera decennier, och Anders Biel vid psykologiska institutionen i Göteborg, där även Philip Hwang som psykolog arbetar inom fält som gränsar till socialpsykologin (t.ex. arbetsliv och familj). Emellertid blir namnlistan lång om alla professorer med bidrag till socialpsykologin ska nämnas vid namn. Därför slutar vi här. Namnlistan ovan ger en klar överrepresentation för sociologiska socialpsykologer, delvis därför att texten sammanställts av en sådan inom ett lärosäte där denna inriktning är stark.

Den tvärvetenskapliga *forskargruppen Group and Social Psychology (GRASP)* samlar vartannat år aktiva socialpsykologiska forskare till konferens. Den rymmer såväl psykologer som sociologer, pedagoger och företrädare för andra discipliner.¹¹ *Pedagogiskt* forum av liknande slag saknas. Från Skövde tas vissa initiativ för att organisera ett sådant. Det skedde dels vid ett tidigare GRASP som

⁷ Till socialpsykologins klassiker räknas Stouffer et al. 1949, *The American Soldier: Adjustment During Army Life*. Verket är gigantiskt och utgör ett detaljstudium av hur soldater hanterar sitt liv under krigsförhållanden.

⁸ Alf Ahlberg översatte redan 1952 ett klassiskt introduktionsverk av två amerikanska författare av den sociologiska versionen: Lindesmith & Strauss. Torgny T. son Segerstedt var också tidigt ute med att presentera en liknande version av socialpsykologin.

⁹ Det bör också nämnas att andra discipliner utför både forskning och pedagogiska gärningar som är av socialpsykologisk karaktär. Hit hör t.ex. tillämpningar av socialpsykologin inom företagsekonomi, pedagogik och socialt arbete, liksom på sistone i ökande utsträckning inom neurologi och besläktade naturvetenskaper, t.ex. inom Karolinska Institutet.

¹⁰ En 6 år äldre kartläggning av positioneringen i Sverige finns i Carle, Nilsson et al. 2006, kap. 1.

¹¹ Se Berg 2004 för en kort genomgång av hela uppsättningen presentationer vid 2004 års GRASP, förlagt i Skövde. En uppräknig av då pågående projekt finns som separat bilaga till detta dokument.

Skövde var värd för, dels f.n. (vt. 2011) genom en nationell referensgrupp som förhoppningsvis får kontinuitet. Inga systematiska resultat har realiserats ännu, men kontaktnät finns. Ämnesgruppen i Skövde anser uppgiften angelägen, bland annat för att ämnet har en stark och historiskt kontinuerlig ställning här.)

III Karaktäristik av socialpsykologin vid Högskolan i Skövde

Ämnet socialpsykologi har funnits i Skövde sedan sent 70-tal innan Högskolan ännu hade fast etablering, och programmet i socialpsykologi etablerades 1994

Skövde har från början strävat efter att ge ett brett perspektiv på ämnet. Detta drag utgör fortfarande ett kännetecken på ämnet vid Högskolan i Skövde. Ett skäl till detta är att ämnet inte har en specifik yrkesutbildningskaraktär; det siktar mot en vid räckvidd av yrken. Vi inkluderar både psykologisk och sociologisk version, men med en profilering åt den sociologiska versionen som nedan ska beskrivas. En kort jämförelse med andra lärosäten där kan man läsa ämnet som en egen disciplin och alltså ta poäng i ämnet socialpsykologi (snarare än som delkurser inom sociologi/psykologi): Halmstad och Växjö i första hand, men också vissa universitet ger kurser med benämningen socialpsykologi. Skövde karaktäriseras troligen mer av *programformen* och den *breda* presentationen - med både psykologisk och sociologisk version - än något annat lärosäte i Sverige. I Skövde kan socialpsykologin också studeras i förening med vissa andra kurser som integreras i våra program. Studenter inom programmen tar examen i huvudämnet socialpsykologi.

En bieffekt av den breda presentationen är en träning av den *kritiska förmågan*; man tränar systematiskt att se ett perspektivs svaghet genom att betrakta det från ett annat perspektivs utgångspunkter.

Vi ger ett socialpsykologiskt perspektiv på *samma nivå* som sociologi och psykologi, inte som en gren av ettdera av dessa eller av båda.¹² För detta syfte är det nödvändigt att ha både psykologisk och sociologisk version som infallsvinklar. Högskolan i Skövde är det enda lärosätet i Sverige som gör detta inom ramen för treåriga program, med möjlighet till magisterexamen däröver (3+ 1 år).

Ovanstående stycken visar bl.a. tre olika poängter (de kursiverade orden ovan) med att vi har en bredd. Denna koncentreras framför allt till programmets första år. Därefter vidtar viss specialisering.

Emellertid kan bredd få negativa effekter av *splittring* och ytlighet, om den drivs för långt. Vi vill motverka detta. Därför har vi i vår pedagogiska verksamhet en koncentration på vissa områden som vi lyfter ut och karaktäriserar gentemot varandra. Det blir en viktig uppgift att balansera olika perspektiv och områden mot varandra. Huruvida vi lyckas med det är en fråga som inte är ordentligt kartlagd. Indicier finns f.n. på bristfälligheter (se nedan under IV Ställningstagande...)

Internationellt, särskilt i USA, finns det en stark experimentell tradition i socialpsykologin, under den klassiska epoken ofta kopplad till laboratoriemiljö. Denna ingår i grunderna för socialpsykologin, och vi undervisar i Skövde i denna tradition, men tonvikten ligger här mera på studiet av människor i vardagliga miljöer: familj och nära relationer, arbetsliv (inkl. skola/utbildning), samt fritid. Detta är ju också intentionen med båda programmen. (Vissa kurser på avancerad nivå kan också ge en mer experimentell inriktning.)

Högskolan i Skövde ger två program, en tillämpning mot *Hälsa och välbefinnande* (sökod SPSPG) och en mot *Personal, organisation och ledarskap* (sökod POLPG) (se även ämnets hemsida på hemsidan för lärosätet). Ämnets teoretiska grund presenteras i båda, bl.a. genom ett gemensamt första år. En kärnpunkt i vår version av ämnet är alltså att ständigt fästa vikt vid interaktionens betydelse för människors liv och utveckling i alla sammanhang, och i alla dess former.

Konsekvenserna av *språklig* och *annan symbolisk interaktion* står i centrum, men sambandet med biologiska processer poängteras också, vilket också stämmer överens med dagens internationella utveckling av ämnet. Det innebär också att vi uppmuntrar tvärvetenskapliga samarbeten i egen forskning och för våra studenter. Samarbetspartners finns såväl inom Högskolan i Skövde som vid andra lärosäten. En kontinuerlig samarbetspartner i POLPG är som nämnts företagsekonomi.

Nedan nämns några drag som utmärker presentationen av ämnet i utbildningen vid HiS:

¹² Socialpsykologi kallas ibland för mikrosociologi (Collins 1988), vilket kan tolkas som att den ger en grund för sociologin. Den amerikanska pragmatiska traditionen stärker denna tolkning.

a) *Topics* av amerikansk typ som grund. Exempel: självupplevelse, självvärdfärdigande, attityder, konformitet, grupprocesser, rättvisupplevelser, attraktion, pro-socialt beteende, aggression. Vi ger också en tematisk motsvarande svensk presentation av ämnet under första året. Bredden gäller här även metodundervisningen.

b) *Social Cognition*; en tradition som begreppsligt växt fram under senare decennier och som kommit att i sig uppta – ”adoptera” – flera teoretiska traditioner, empiriska fält och tillämpningar. (Namnet är ett arv från den lika breda psykologiska *Cognitive Psychology*, från vilken *Social Cognition* har avsondrat sig genom att särskilt ägna sig åt konstituerande drag hos och effekter av människans typer av socialitet. Begreppsrepertoaren är delvis samma som psykologins *Cognition*, delvis har den byggts upp inom *Social Cognition* själv, delvis är den under kontinuerlig självständig utbyggnad. Empiriska områden med generell räckvidd som vi lyfter fram särskilt vid HiS är social påverkan (med många tillämpningar, bl.a. rättviseprocesser, stereotyper, rasfördomar, diskursanalys, sociala konstruktioner m.m.) Specifika empiriska fält som spelar viktig roll p.g.a. kompetensprofilen i vårt kollegium är rättviseteori och sociala dilemman.

Detta block börjar presenteras under år 1 och fördjupas under år 2.

c) *Socialisations- och identitetsteori*. Detta område utgör dels en lång teoretisk tradition med rötter i amerikansk pragmatism, dels ett mycket livaktigt och expanderande empiriskt fält som har förgrenat sig ut till många närbesläktade vetenskaper. Särskild vikt läggs i Skövde på den tradition som kallas symbolisk interaktionism som grundläggande perspektiv, som tar upp självet/jagets och identitetens (social)psykologi, kulturanalys, etniska frågor, interkulturell kommunikation, genusfrågor, vardagslivets och arbetslivets socialpsykologi och vid ontologiska grundfrågor om människans socialitet och dess konsekvenser. Dessa tillämpningar motiveras bl.a. av att de väcker allt större intresse och är starkt förknippat med social problematik, det yrkesfält som våra studenter siktar på.

Även detta block börjar presenteras under år 1 och fördjupas under år 2. Vid Högskolan i Skövde lägger vi stor vikt vid denna inriktning.

d) Tillämpningsområden som vi har för ovanstående presentationssätt och som vi lyfter fram särskilt i **SPSPG**: Socialpsykologins bidrag till förståelse av *Hälsa och välbefinnande*. Under senare decennier har forskare inom socialpsykologin börjat inbegripa ett systematiskt studium av emotionella processer inom de områden som ovan presenterats och göra dem till ett eget fält. Detta gäller även inom sociologin. Inom psykologin har det varit ett eget fält sedan länge, (men har där ofta individualiserats). Tillämpningar mot Hälsa och välbefinnande fördjupas särskilt inom år 3 av SPSPG.

e) Programmet **POLPG** följer den ovan beskrivna modellen [i a) b) c)]. Med en inriktning mot yrken i organisationer i näringsliv och stat/kommun/landsting följer krav på djupare kunskaper i *Ledarskap*, som är ett fält med både socialpsykologi och företagsekonomi som moderdiscipliner. Dessa kunskaper spelar stor roll i POLPG. Detsamma kan sägas om *organisationsteori*, där vid HiS direkt samarbete sker med företagsekonomi, som har gamla rötter inom fältet, liksom även i det *personalorienterade* fältet. Samarbete mellan företagsekonomi och socialpsykologi sker i ökande utsträckning inom e). Denna tillämpning fördjupas särskilt inom år 3 av POLPG.

f) Arbetsmarknad: Med examen i något av våra program kan man arbeta inom ett brett område varhelst det behövs kunskaper om vilken inverkan som människors möten skapar. Det centrala i kompetensen rör hur människor påverkas och själva påverkar varandra i relationer inom sociala miljöer i modernt vardagsliv: Familjen, arbetslivet (inkl. all utbildning) och fritiden. Arbetsmarknaden är alltså bred. Exempelvis arbetar våra tidigare studenter inom statliga och kommunala förvaltningar, inom landsting, försäkringskassan, inom konsult- rekryterings- och HRM-branschen, kriminalvården och omsorgssammanhang av olika slag. För en del anställningar, t.ex. inom socialtjänsten, kan det vara lämpligt att komplettera programmet med kurser i t.ex. socialrätt och/eller arbetsrätt, kriminologi, vårdvetenskap e.dyl. Möjligheter finns att planera in sådant inom programmets egna ramar, som rymmer vissa fritt valbara kurser utifrån studenters egna önskemål.

IV Forskningsläge för socialpsykologin vid HiS

Den lärarpersonal vi har omfattar flera disputerade personer (varav en docent), tre professorer varav två nya sedan vårterminen 2011, vilket bl.a. inneburit att ämnet sedan helt nyligen förfogar över en handlingskraftig forskningskompetens på hög nivå. Flera personer med adjunktansättning utvecklar också forskningsambitioner (varav en inom doktorandtjänst). Detta betyder att det inom ramen för kompetensutveckling sker viss forskningsverksamhet. Den tar sig bl.a. uttryck i konferensföredragande, artikelproduktion och böcker inom organisation, ledarskap, arbetsliv och socialpsykologisk teori. Björn Nilsson har gjort en mängd forskningsgenomgångar inom flera fält, främst organisation, ledarskap, kommunikation. Törnblom och Kazemi har länge varit flitiga artikelproducenter och redaktörer inom rättvisa och sociala dilemman. Berg har bedrivit familjeforskning och forskning kring små barns identitetsutveckling inom lek och spel. Han har i Skövde tillämpat identitetsperspektiv på forskning kring datorspel. Både Misheva och Stier tar med sig omfattande forskningskompetens till Högskolan. Forskningen är även i övrigt direktrelaterad till de kompetenser vi har i gruppen, ovan under III nämnda. Under utveckling befinner sig forskning kring emotioner, migration, genus och tvärkulturella möten. De nu tillträdande personerna med professorstitel har båda omfattande (och mångsidig) forskning bakom sig, vilken de nu fortsätter med vid Högskolan i Skövde. Den profil som nu framträder kring särskilt sociologisk version av vardagslivet som forskningsobjekt är stark, med tre professorer, en docent, och tre lektorer vilka hittills lyckats producera egen forskning och utveckling av ansökningar vid sidan av lärartjänst och kompetensutveckling.

De personer som nu arbetar inom professorsposition täcker ett brett fält inom den vardagsorienterade version av socialpsykologi som kan härledas till pragmatisk socialfilosofi och symbolisk interaktionism och flera andra med dessa källor närbesläktade traditioner, varibland särskilt modern kulturanalys på socialpsykologisk grund tilldrar sig vårt intresse. Gruppernas profil utmärks av att de sysslat med sinsemellan markant olika empiriska tillämpningar, men att de har gjort sina studier inom nära besläktade grundperspektiv som lätt kan integreras i varandra. Sammantaget passar denna profil väl in i de program vi ger och den prägel ämnet har haft hittills. F.n. (våren 2011) planeras inom denna grupp en expansiv forskningsstrategi som inkluderar samverkan med högskolor i Vg-regionen och med andra discipliner, främst olika vård-forskare och forskare i socialt arbete. Professorsgruppen som f.n. arbetar ihop sig inom ämnet ägnar också energi åt gemensamt teoretiskt utvecklingsarbete med avsikt att spela en roll nationellt och internationellt inom särskilt symbolisk interaktionism med empiriska tillämpningar. Denna planering ligger delvis utanför direkta empiriska ansökningsarbeten och ska ses som ett långsiktigt företag.

Vad gäller externa bidrag har vårt ämne börjat bli mer framgångsrikt på senare tid. Sedan länge har vi haft också en inriktning på grundforskning, vilket märkts i artikelproduktion. F.n. har vi KKS-bidrag i ett tvärvetenskapligt projekt (socialpsykologi, vårdvetenskap, fysiologi, etologi) samt ett VINNOVA-stött projekt ihop med SAAB (Trollhättan) där gruppsykologi ska användas i samband med omorganisation. Också detta är tvärvetenskapligt, vilket ligger i linje med lärosätets och ämnets ambitioner. Externfinansierade mindre projekt har bedrivits i samarbete med företagsekonomi men också inom vårt eget ämne i regionala. Visst samarbete finns även med Karolinska Institutet. Utveckling av forskning (samverkan) bedrivs med lärosätena i Jönköping (socialt arbete, vårdvetenskap, gerontologi), Halmstad (sociologi) och förhoppningsvis snart Borås (vårdvetenskap).

Empirisk fältinriktning för denna samverkan ska vara främst människor i vårdbehövande positioner och de som utövar vården: Äldre, barn och ungdomar med handikapp. En bred variation av ämnen föreligger (datorstöd, neurologiska funktionshinder, begynnande Alzheimer, diskursanalys av vårdrelationer, identitetsvillkor för vårdberoende m.m.). Här föreslås också direkt anknytning till gemensamma insatser för forskarskolor, dvs. forskarutbildning och fältforskning i direkt samarbete mellan flera högskolor och discipliner.

Vi för en diskussion om att i samarbete med kollegor med svenska och nordiska lärosäten etablera en nordisk (engelskspråkig) tidskrift med fokus på symbolisk interaktionism. Dess redaktion förläggs till Skövde då vi här ha samlat den ledande forskarkompetensen inom denna inriktning. En sådan tidskrift kommer återspegla den profil som nu etableras i Skövde, och på ett unikt sätt samla och integrera initiativ i denna riktning, som sedan länge funnits särskilt vid svenska lärosäten men också i

någon mån i de nordiska grannländerna. Genom en tidskrift med internationell spridning, i förening med kurser på avancerad nivå och forskarnivå, kommer vi även kunna säkra en extern finansiering och ny forskarkompetens.

V Ämnets framtid vid Högskolan i Skövde och nationellt.

Vi arbetar på att skapa ett nationellt nätverk för både grundutbildning och forskning. GRASP är tydligt riktat mot empirisk och tillämpad forskning. Vår ambition vid högskolan i Skövde är att också verka för ett teoretiskt och grundforskningsinriktat nätverk. Den unikt sammansatta forskargrupp som nu leder verksamheten vid Högskolan äger sammantaget goda kvalifikationer för att med gemensamma och komplementära profiler kraftsamla för att förverkliga ett sådant nätverk. F. n. bygger vi ett regionalt nätverk för ämnet på avancerad nivå och forskarnivå. I en förlängning ser vi en möjlighet för Högskolan att också söka rätt för examination på Masternivå, vilket i framtiden kan öka våra studenters anställningsbarhet. Av samma skäl diskuterar vi verksamhetsförlagd utbildning och/eller projektarbete för våra utbildningsprogram. Detta motsvarar även en framväxande typ av önskemål från såväl studenterna som potentiella arbetsgivare för dem och för ämnets regionala utveckling.

Hösten 2011 ger vi avancerad kurs i teoretisk socialpsykologi som erbjuds med nationell antagning. Samtalspartners idag är i första hand Jönköping, Kalmar/Växjö, Örebro, Halmstad och Mälardalens Högskola. Vi förväntar oss att ett sådant nät kan expandera med andra lärosäten som också bedriver socialpsykologi i ambitiös omfattning (bl.a. med Uppsala, Lund och Stockholm, Södertörn, samt Falun/Borlänge och Göteborg). (Se för ämnets framtid även sista stycket i föregående avsnitt V.)

Refererad litteratur:

- Augoustinos, M., Walker, I. & Donaghue, N. (2006) *Social Cognition, an Integrated Introduction*. London: SAGE Publications.
- Berg, L-E. (2004) Rapport från en konferens. *Sociologisk forskning n.o 4/2004*
- Brown, R. (1965) *Social Psychology*. New York: The Free Press.
- Carle, Nilsson et al. (2006) *Socialpsykologi – bakgrund, teorier och perspektiv*. Lund: Studentlitteratur.
- Collins, R. (1988) *Theoretical Sociology*. San Diego: Harcourt, Brace, Jovanovich.
- Cook, K. S., Fine, G. A. & House, J. S. (1995) *Sociological Perspectives on Social Psychology*. Boston: Allyn and Bacon.
- Ekehammar, B. & Biel, A. (2005) Social psychology in Sweden – A brief look. *European Bulletin of Social Psychology*, 17 (1):16-30.
- Lindesmith, A.R. & Strauss, A. (1952) *Socialpsykologi*. Stockholm: KF:s bokförlag.
- Mjöberg, J. (2007) Outlook from a conference. Social psychology in Sweden. *European Bulletin of Social Psychology*, 19 (2):34-42.
- Månson, P. Om Svensk socialpsykologi, *Sociologisk forskning n.o 4/1990*,
- Socialpsykologi – tunneln som aldrig blir färdig? i *Sociologisk Forskning nr 4/2004*.
- Newcomb, Th. (1952), *Social Psychology*. London: Tavistock.
- Newcomb, Th. Turner, R. H. & Converse, P. E. (1966) *Social Psychology, a Study of Human Interaction*. London: Routledge & Kegan Paul.
- Nilsson, B. (2004) *Socialpsykologi – uppkomst och utveckling*. Lund: Studentlitteratur.
- Sapsford, R. & Still, A. et al. (ed.) (1998) *Theory and Social Psychology*. London: SAGE Publications.
- Stouffer, S. et al. (1949) *The American Soldier: Adjustment During Army Life*. Princeton, New York: Princeton University Press.
- Wrightsmann, L. ([1977] 1972) *Social Psychology*. Monterey, California: Brooks/Cole Publishing Company.